

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

قانون آیین دادرسی کیفری  
(نموداری)  
مصوب ۱۳۹۲/۱۲/۴

تدوین: رضا بولاغی - حبیب الله جمادی

انتشارات چتر دانش - ۱۳۹۶

♦ **سرشناسه:** بولاغی، رضا، ۱۳۶۵ -  
♦ **عنوان و نام پدیدآور:** قانون آیین دادرسی کیفری نموداری مصوب ۱۳۹۲/۱۲/۴ / تدوین رضا بولاغی، حبیب‌الله جمادی؛ به سفارش موسسه آموزش عالی آزاد چتر دانش.  
♦ **مشخصات نشر:** تهران: چتر دانش، ۱۳۹۳.  
♦ **مشخصات ظاهری:** ۳۹۵ ص: ۱۱ × ۱۷ س.م.  
♦ **شابک:** ۹۷۸-۶۰۰-۷۳۱۶-۶۳-۴  
♦ **وضعیت فهرست نویسی:** فیپای مختصر  
♦ **یادداشت:** این مدرک در آدرس <http://opac.nlai.ir> قابل دسترسی است.

♦ **یادداشت:** چاپ هفتم.  
♦ **شناسه افزوده:** جمادی، حبیب‌الله، ۱۳۶۶ -  
♦ **شماره کتابشناسی ملی:** ۳۷۴۱۴۱۸

♦ **نام کتاب:** قانون آیین دادرسی کیفری نموداری مصوب ۱۳۹۲/۱۲/۴  
♦ **ناشر:** چتر دانش  
♦ **تدوین:** رضا بولاغی - حبیب‌الله جمادی  
♦ **نوبت و سال چاپ:** شانزدهم - ۱۳۹۶  
♦ **شمارگان:** ۲۰۰۰  
♦ **شابک:** ۹۷۸-۶۰۰-۷۳۱۶-۶۳-۴  
♦ **قیمت:** ۱۲۵۰۰ تومان

فروشگاه مرکزی: تهران، میدان انقلاب، خمینری جاوید(اردیبهشت شمالی)، پلاک ۸۸

تلفن مرکز پخش: ۶۶۴۹۲۳۲۷ - تلفن فروشگاه کتاب: ۶۶۴۰۲۳۵۳

[nashr.chatr@gmail.com](mailto:nashr.chatr@gmail.com)

کلیه حقوق برای مؤلف و ناشر محفوظ است.

رشته حقوق با تمام شاخه‌ها و گرایش‌هایش، به‌منزله یکی از پرطرفدارترین رشته‌های دانشگاهی کشور، تعداد فراوانی از دانشجویان علوم انسانی را به‌خود جلب کرده است؛ دانشجویانی که پس از تحصیل، وارد عرصه خدمت شده و در مناصب و جایگاه‌های گوناگون به ایفای وظیفه مشغول می‌شوند.

منابعی که در دانشکده‌های حقوق، مبنای کار قرار گرفته و تحصیل دانشجویان بر مدار آن‌ها قرار دارد، در واقع، مجموعه کتب و جزواتی هستند که طی سالیان متمادی چنان‌که باید تغییر نیافته و خود را با تحولات و نیازهای زمانه هماهنگ نکرده‌اند.

این، درحالی است که نیاز مبرم دانش‌پژوهان به مجموعه‌های پربار و سودمند امری انکارناپذیر است. به‌این ترتیب، ضرورت تدوین کتب غنی و ارزشمند برای رفع نیازهای علمی دانشجویان رشته حقوق و نیز رشته‌های متأثر از آن، باید بیش از گذشته مورد توجه قرار گیرد؛ کتاب‌هایی که روزآمدی محتوای آنها از یک سو و تناسب آنها با نیاز دانش‌پژوهان از سوی دیگر، مورد توجه و لحاظ ناشر و نویسنده، قرار گرفته باشد.

**مؤسسه آموزش عالی آزاد چتر دانش**، در مقام مؤسسه‌ای پیشگام در امر نشر کتب آموزشی روزآمد و غنی، توانسته است گام‌های مؤثری در همراهی با دانشجویان رشته حقوق بردارد. این مؤسسه افتخار دارد که با بهره‌مندی از تجربیات فراوان خود و با رصد دقیق نیازهای علمی دانشجویان، به تولید آثاری همت‌گمارد که مهم‌ترین دستاورد آن‌ها، تسهیل آموزش و تسریع یادگیری پژوهندگان باشد. انتشارات چتر دانش امیدوار است با ارائه خدمات درخشان، شایستگی‌های خود را در این حوزه علمی بیش از پیش به منصفه ظهور برساند.

فرزاد دانشور

مدیر مسئول انتشارات چتر دانش

**قانون آیین دادرسی کیفری مصوب ۱۳۹۲..... ۸**

**بخش اول: کلیات..... ۸**

فصل اول: تعریف آیین دادرسی کیفری و اصول حاکم بر آن..... ۸

فصل دوم: دعوی عمومی و دعوی خصوصی..... ۱۱

**بخش دوم: کشف جرم و تحقیقات مقدماتی ..... ۲۵**

فصل اول: دادسرا و حدود صلاحیت آن ..... ۲۵

فصل دوم: ضابطان دادگستری و تکالیف آن ..... ۲۶

فصل سوم: وظایف و اختیارات دادستان..... ۴۶

فصل چهارم: وظایف و اختیارات بازپرس ..... ۶۷

مبحث اول: اختیارات بازپرس و حدود آن ..... ۶۷

مبحث دوم: صلاحیت بازپرس ..... ۸۰

فصل پنجم: معاینه محل، تحقیق محلی، بازرسی و کارشناسی ..... ۸۴

فصل ششم: احضار و تحقیق از متهم، شهود و مطلعان ..... ۱۰۷

مبحث اول: احضار، جلب و تحقیق از متهم..... ۱۰۷

مبحث دوم: احضار و تحقیق از شهود و مطلعان..... ۱۲۲

فصل هفتم: قرارهای تأمین و نظارت قضائی ..... ۱۲۸

فصل هشتم: اقدامات بازپرس و دادستان پس از ختم تحقیقات..... ۱۵۲

فصل نهم: تحقیقات مقدماتی جرایم اطفال و نوجوانان..... ۱۶۰

فصل دهم: وظایف و اختیارات دادستان کل کشور..... ۱۶۲

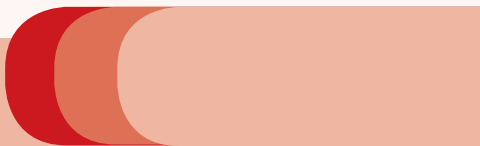
**بخش سوم: دادگاههای کیفری، رسیدگی و صدور رأی ..... ۱۶۶**

فصل اول: تشکیلات و صلاحیت دادگاههای کیفری ..... ۱۶۶

فصل دوم: رسیدگی به ادله اثبات..... ۱۹۴




فصل سوم: رسیدگی در دادگاههای کیفری ..... ۱۹۸

۱۹۸	مبحث اول: کیفیت شروع به رسیدگی
۲۰۹	مبحث دوم: ترتیب رسیدگی
۲۱۴	مبحث سوم: صدور رأی
۲۱۸	فصل چهارم: رسیدگی در دادگاه کیفری یک
۲۱۸	مبحث اول: مقدمات رسیدگی
۲۲۴	مبحث دوم: ترتیب رسیدگی
۲۲۷	مبحث سوم: صدور رأی
۲۲۸	فصل پنجم: رأی غیابی و واخواهی
۲۳۱	فصل ششم: رسیدگی در دادگاه اطفال و نوجوانان
۲۳۱	مبحث اول: تشکیلات
۲۳۲	مبحث دوم: ترتیب رسیدگی
۲۳۴	فصل هفتم: احاله
۲۳۶	فصل هشتم: رد دادرسی
<b>۲۴۱</b>	<b>بخش چهارم: اعتراض به آراء</b>
۲۴۱	فصل اول: کلیات
۲۵۲	فصل دوم: کیفیت رسیدگی دادگاه تجدید نظر استان
۲۶۸	فصل چهارم: اعاده دادرسی
<b>۲۷۶</b>	<b>بخش پنجم: اجرای احکام کیفری و اقدامات تأمینی و تربیتی</b>
۲۷۶	فصل اول: کلیات
۲۸۷	فصل دوم: اجرای مجازات حبس
۲۹۶	فصل سوم: اجرای محکومیت های مالی
۳۰۱	فصل چهارم: اجرای سایر احکام کیفری
	فصل پنجم: اجرای قرار تعلیق اجرای مجازات، آزادی مشروط، قرار تعویق صدور حکم، نظام نیمه آزادی و آزادی تحت نظارت سامانه های



الکترونیکی.....	۳۰۴
بخش ششم: هزینه دادرسی.....	۳۰۹
بخش هفتم: سایر مقررات.....	۳۱۲
قانون آیین دادرسی جرایم نیروهای مسلح و دادرسی	
الکترونیکی مصوب ۱۳۹۳.....	۳۱۵
بخش هشتم: آیین دادرسی جرایم نیروهای مسلح.....	۳۱۵
فصل اول: کلیات.....	۳۱۵
فصل دوم: تشکیلات دادسرا و دادگاههای نظامی.....	۳۱۸
فصل سوم: صلاحیت.....	۳۲۷
فصل چهارم: کشف جرم و تحقیقات مقدماتی.....	۳۲۹
مبحث اول: ضابطان نظامی و تکالیف آنان.....	۳۲۹
مبحث دوم: کارشناسی.....	۳۳۷
مبحث سوم: احضار.....	۳۳۸
مبحث چهارم: قرار بازداشت موقت.....	۳۴۰
مبحث پنجم: مرور زمان.....	۳۴۴
فصل پنجم: وکالت در دادسرا و دادگاه نظامی.....	۳۴۶
فصل ششم: ترتیب رسیدگی، صدور و ابلاغ رأی.....	۳۴۷
فصل هفتم: تجدیدنظر و اعاده دادرسی.....	۳۴۹
فصل هشتم: اجرای احکام.....	۳۵۱
فصل نهم: زندان ها و بازداشتگاههای نظامی.....	۳۵۳
بخش نهم: دادرسی الکترونیکی.....	۳۵۷
بخش دهم: آیین دادرسی جرایم رایانه‌ای.....	۳۷۴
بخش یازدهم: آیین دادرسی جرایم اشخاص حقوقی.....	۳۹۰
بخش دوازدهم: سایر مقررات.....	۳۹۴

## راهنما

خوانندگان گرامی! لازم به یادآوری است که نشانه های درج شده در ابتدای هر ماده قانونی نشانگر درجه اهمیت ماده های ذکر شده می باشد. به طوری که مواد قانونی که دارای علامت  می باشند از بیشترین درجه اهمیت نسبت به سایر مواد قانونی برخوردار هستند. که این مواد را ممتاز می نامیم و بدیهی است سایر مواد از لحاظ اهمیت آزمونی و کاربردی از اهمیت کمتری برخوردارند. به طوری که علامت های   در ابتدای سایر مواد قانونی به تدریج نشانگر درجه اهمیت خیلی مهم و مهم میباشند.

لازم به ذکر است آن دسته از مواد قانونی که در ابتدای آنها هیچ نشانه ای وجود ندارد از درجه اهمیت آزمونی و کاربردی پایین تری نسبت به سایر مواد قرار دارند.

## قانون آیین دادرسی کیفری مصوب ۱۳۹۲/۱۲/۴

### بخش اول: کلیات

### فصل اول: تعریف آیین دادرسی کیفری و اصول حاکم بر آن

□ ماده ۱- آیین دادرسی کیفری مجموعه ( - مقررات - ) است که ( - و قواعدی )

برای ( - کشف جرم،  
- تعقیب متهم،  
- تحقیقات مقدماتی،  
- میانجی‌گری،  
- صلح میان طرفین،  
- نحوه رسیدگی،  
- صدور رأی،  
- طرق اعتراض به آراء،  
- اجرای آراء،  
- تعیین وظایف و اختیارات مقامات  
قضایی و ضابطان دادگستری  
- و رعایت حقوق متهم، بزه دیده  
و جامعه )  
وضع می‌شود.



ماده ۲- دادرسی کیفری باید - حقوق طرفین دعوی را و قواعد  
 - مستند به قانون باشد  
 تضمین کند

آن نسبت به اشخاصی که - در شرایط مساوی  
 - به سبب ارتکاب جرایم تحت تعقیب  
 مشابه

قرار می گیرند، به صورت یکسان اعمال شود.

ماده ۳- مراجع قضائی باید با - بی طرفی و استقلال کامل  
 در - به اتهام انتسابی به اشخاص

کوتاه ترین مهلت ممکن، رسیدگی و تصمیم مقتضی اتخاذ نمایند و

از هر اقدامی که - باعث ایجاد اختلال  
 - یا طولانی شدن فرآیند دادرسی جلوگیری کنند.  
 کیفری می شود،

ماده ۴- اصل، برائت است. هر گونه اقدام  
 - محدود کننده،  
 - سالب آزادی  
 - و ورود به حریم  
 خصوص اشخاص

جز به حکم قانون و با رعایت مقررات و تحت نظارت مقام قضایی مجاز نیست و در هر صورت این اقدامات نباید به گونه ای اعمال شود

که به  $\left( \begin{array}{l} - \text{کرامت} \\ - \text{و حیثیت اشخاص} \end{array} \right)$  آسیب وارد کند.

□ ماده ۵- متهم باید در اسرع وقت،  $\left( \begin{array}{l} - \text{از موضوع} \\ - \text{و ادله اتهام انتسابی} \end{array} \right)$

آگاه و از حق دسترسی به  $\left( \begin{array}{l} - \text{وکیل و} \\ - \text{سایر حقوق دفاعی} \end{array} \right)$  مذکور در این

قانون بهره‌مند شود.

□ ماده ۶-  $\left( \begin{array}{l} - \text{متهم،} \\ - \text{بزه دیده،} \\ - \text{شاهد و} \\ - \text{سایر افراد ذی ربط} \end{array} \right)$  باید از  $\left( \begin{array}{l} - \text{حقوق خود} \\ - \text{در فرآیند دادرسی} \end{array} \right)$

آگاه شوند و ساز و کارهای رعایت و تضمین این حقوق فراهم شود.

□ ماده ۷- در تمام مراحل دادرسی کیفری،

$\left( \begin{array}{l} - \text{رعایت حقوق شهروندی مقرر در «قانون احترام} \\ \text{به آزادی‌های مشروع} \\ - \text{و حفظ حقوق شهروندی مصوب ۱۳۸۳/۲/۱۵} \end{array} \right)$

از سوی

- تمام مقامات قضایی،
- ضابطان دادگستری و
- سایر اشخاصی که در فرآیند
دادرسی مداخله دارند،

الزامی است. متخلفان علاوه

بر جبران خسارات وارده، به مجازات مقرر در ماده (۵۷۰) قانون مجازات اسلامی (تعزیرات و مجازات‌های بازدارنده) مصوب ۱۳۷۵/۳/۲ محکوم می‌شوند، مگر آن که در سایر قوانین مجازات شدیدتری مقرر شده باشد.

### فصل دوم: دعوای عمومی و دعوای خصوصی

▣ ماده ۸- محکومیت به کیفر فقط ناشی از ارتکاب جرم است و جرم که دارای جنبه الهی است، می‌تواند دو حیثیت داشته باشد:

الف- <u>حیثیت عمومی</u> از جهت تجاوز به حدود و مقررات الهی یا تعدی به حقوق جامعه و اخلاق در نظم عمومی.
ب- <u>حیثیت خصوصی</u> از جهت تعدی به حقوق شخص یا اشخاص معین.

▣ ماده ۹- ارتکاب جرم می‌تواند موجب طرح دو دعوی شود

الف- دعوی عمومی برای حفظ حدود ومقررات الهی یا حقوق جامعه و نظم عمومی  
ب- دعوی خصوصی برای مطالبه ضرر و زیان ناشی از جرم  
و یا مطالبه کیفرهایی که به موجب قانون، حق خصوصی بزه‌دیده است مانند حد قذف و قصاص

☐ ماده ۱۰- بزه‌دیده شخصی است که  
- از وقوع جرم  
- متحمل ضرر و زیان

می‌گردد و چنانچه تعقیب مرتکب را درخواست کند، «شاکی» و هر گاه جبران ضرر و زیان وارده را مطالبه کند، «مدعی خصوصی» نامیده می‌شود.

ماده ۱۱- تعقیب متهم و اقامه دعوی از جهت حیثیت عمومی برعهده دادستان و اقامه دعوی و درخواست تعقیب متهم از جهت

حیثیت خصوصی  
با شاکی  
یا مدعی خصوصی  
است.

☐ ماده ۱۲- تعقیب متهم در جرایم قابل گذشت، فقط با

- شکایت شاکی شروع  
- و در صورت گذشت او  
موقوف می‌شود.

تبصره- تعیین جرایم قابل گذشت به موجب قانون است.

☐ ماده ۱۳- تعقیب امری کیفری که طبق قانون شروع شده است و

هم چنین اجرای مجازات موقوف نمی‌شود، مگر در موارد زیر:

- |  |
|--|
| الف- فوت متهم یا محکوم علیه                      |
| ب- گذشت شاکی یا مدعی خصوصی در جرایم قابل گذشت    |
| پ- شمول عفو                                      |
| ت- نسخ مجازات قانونی                             |
| ث- شمول مرور زمان در موارد پیش بینی شده در قانون |
| ج- توبه متهم در موارد پیش بینی شده در قانون      |
| چ- اعتبار امر مختوم                              |

**تبصره ۱-** درباره دیه، مطابق **قانون مجازات اسلامی** عمل می‌گردد.  
**تبصره ۲-** هر گاه مرتکب جرم پیش از صدور حکم قطعی مبتلا به **جنون شود، تا زمان افاقه، تعقیب و دادرسی متوقف می‌شود.** مگر آنکه در جرائم حق الناسی شرایط اثبات جرم به نحوی باشد که فرد مجنون یا فاقد هوشیاری در فرض افاقه نیز نتواند از خود رفع اتهام کند. در این

صورت به صورت به

ولی
- یا قییم
- یا سرپرست قانونی وی

ابلاغ می‌شود که ظرف مهلت پنج

**روز** نسبت به معرفی و کیل اقدام نماید. در صورت عدم معرفی، صرف نظر

از

نوع جرم ارتكابی
- و میزان مجازات آن،

وفق مقررات برای وی و کیل تسخیری تعیین